

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

เนื้อหาในบทนี้ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ของระเบียบวิธีการศึกษาเรื่อง "ความยึดมั่นผูกพันและความรู้สึกแยกตัวออกจากองค์การอาสาสมัคร" ซึ่งมีลำดับขั้นตอนของกระบวนการศึกษาดังนี้คือ

1. นิยามเชิงปฏิบัติการตัวแปรและการวัด
2. การทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อถือได้ของเครื่องมือวัด
3. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา
4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. นิยามเชิงปฏิบัติการตัวแปรและการวัด

1.1 ตัวแปรอิสระ มีดังนี้

1.1.1 การรวมศูนย์อำนาจการตัดสินใจ หมายถึง ระดับหรือความมากน้อยที่การตัดสินใจในเรื่องนโยบายได้กระจุกตัวอยู่ในองค์การอาสาสมัครหนึ่ง ๆ

การวัด "การรวมศูนย์อำนาจการตัดสินใจ" นิยามมาจากการที่เจ้าหน้าที่หรือบุคลากรขององค์การอาสาสมัคร ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องสำคัญหรือเรื่องนโยบายมากน้อยแค่ไหน ฝ่ายบริหารได้กลับความคิดเห็นหรือการตัดสินใจของฝ่ายระดับล่างหรือไม่ และภายในองค์การมีการกระจายอำนาจการตัดสินใจลงไปสู่ระดับล่างเพียงไร โดยมีข้อคำถามที่ใช้วัดดังตัวอย่างต่อไปนี้

(1) ในการกำหนดทิศทางหรือนโยบายของหน่วยงาน/หรือโครงการที่ทำ อยู่ ปกติท่านได้มีส่วนร่วมพิจารณาด้วยอย่างน้อยแค่ไหน

2) ในทางปฏิบัติ ท่านเห็นว่าฝ่ายบริหารได้กลับความเห็นหรือการ ตัดสินใจของฝ่ายระดับล่างอย่างน้อยแค่ไหน

3) ในหน่วยงานของท่านมีการกระจายอำนาจการตัดสินใจลง ไปสู่ระดับ ล่างเพียงไรบ้าง (โปรดดูรายละเอียดในภาคผนวก ก. ข้อ 11-20)

การให้คะแนน

การคำนวณให้คะแนนแต่ละข้อความจากคำถาม โดยส่วนใหญ่ข้อหลักดังนี้คือ

มาก	ให้	6	คะแนน
ค่อนข้างมาก	ให้	5	คะแนน
พอประมาณ	ให้	4	คะแนน
ค่อนข้างน้อย	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
ไม่มีเลย	ให้	1	คะแนน

1.1.2. แบบแผนการติดต่อสื่อสาร หมายถึง ลักษณะของการติดต่อสื่อสารที่เกิดขึ้น ซ้ำแล้วซ้ำเล่าในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานระหว่างผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในแต่ละองค์การอาสา สัมคม

การวัด "แบบแผนการติดต่อสื่อสาร" พิจารณาจากความถี่ที่ผู้ตอบได้ติดต่อ สื่อสารกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในระดับต่าง ๆ ภายในองค์การ รวมทั้งตัวเขาได้ให้ข้อมูลข่าวสาร (ข้อเท็จจริงและความคิดเห็น) หนึ่งเดี๋ยวก่อน ก็ได้รับข้อมูลข่าวสารในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการ ทำงานจากสมาชิกคนอื่น ๆ ด้วย ซึ่งเป็นการวัดแบบแผนการติดต่อสื่อสารในลักษณะหลายทิศทาง การวัดแบบแผนการติดต่อสื่อสารได้จากการถามข้อความดังต่อไปนี้ เช่น

ก. ในรอบปีที่ผ่านมา ท่านได้ติดต่อกับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลดังต่อไปนี้ ในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาการทำงาน หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานของกลุ่มหรือหน่วยงานอย่างน้อย แค่ไหน

ข. ในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา ท่านได้ติดต่อบุคคลกับบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ดังต่อไปนี้ในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาการทำงาน หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานของกลุ่มหรือหน่วยงาน มากน้อยแค่ไหน

ค. ในรอบ 3 เดือนที่ผ่านมา ท่านได้ติดต่อบุคคลกับบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ดังต่อไปนี้ในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาการทำงาน หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานของกลุ่มหรือหน่วยงาน มากน้อยแค่ไหน

การให้คะแนน

การคำนวณให้คะแนนแต่ละข้อความถือหลักดังนี้คือ

ไม่เคย	ให้	1	คะแนน
1-2 ครั้ง	ให้	2	คะแนน
3-4 ครั้ง	ให้	3	คะแนน
5 ครั้งหรือมากกว่านั้น	ให้	4	คะแนน

ง. ในรอบปีที่ผ่านมา ท่านได้ให้ข้อมูลข่าวสารหรือข้อเท็จจริงและความคิดเห็นในเรื่องเกี่ยวกับงานของกลุ่มหรือหน่วยงาน แก่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลดังต่อไปนี้มากน้อยแค่ไหน

จ. ในรอบปีที่ผ่านมา บุคคลหรือกลุ่มบุคคลดังต่อไปนี้ได้ให้ข้อมูลข่าวสารหรือข้อเท็จจริงและความคิดเห็นแก่ท่านมากน้อยแค่ไหน ในเรื่องเกี่ยวกับงานของกลุ่มหรือหน่วยงาน (โปรดดูรายละเอียดในภาคผนวก ก. ข้อ 21-74)

การให้คะแนน

การคำนวณให้คะแนนข้อ ง. และ จ. แต่ละข้อความถือหลักดังนี้คือ

ไม่เคย	ให้	1	คะแนน
นาน ๆ ครั้ง	ให้	2	คะแนน
ค่อนข้างบ่อย	ให้	3	คะแนน
เป็นประจำ	ให้	4	คะแนน

1.1.3 ปริมาณรวมของอิทธิพลทั้งหมด หมายถึง ปริมาณของอิทธิพลทั้งหมดที่องค์การ อาสาสมัครแต่ละองค์การมีอยู่ ในการกระทำหน้าที่เพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์การ

การวัด "ปริมาณรวมของอิทธิพลทั้งหมด" วัดตามวิธีการหรือเทคนิค "control graph" ที่เสนอโดย Arnold S. Tannenbaum¹ ซึ่งเป็น การวัดปริมาณของอิทธิพลหรืออำนาจภายในองค์การโดยใช้ scale 5 ระดับ เริ่มจากไม่มีอิทธิพลอะไรเลยจนถึงมีอิทธิพลมากที่สุด ขณะเดียวกัน ผู้วิจัยก็ได้ดัดแปลงมาตรวัดเช่นนี้ให้เหมาะสมกับลักษณะของกลุ่มประชากรที่ศึกษา ผู้ตอบซึ่งเป็นสมาชิกในองค์การอาสาสมัครต้องตอบคำถามดังนี้คือ

ก. โดยทั่วไป ท่านคิดว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลดังต่อไปนี้ มีอิทธิพลมากน้อยแค่ไหนในการกำหนดแผนการทำงานของกลุ่มหรือหน่วยงาน

ข. โดยทั่วไป ท่านคิดว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลดังต่อไปนี้ มีอิทธิพลมากน้อยแค่ไหนในการกำหนดแนวความคิดในการทำงานของกลุ่มหรือหน่วยงาน

ค. โดยทั่วไป ท่านคิดว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลดังต่อไปนี้ มีอิทธิพลมากน้อยแค่ไหนในการกำหนดวิธีการปฏิบัติงานของกลุ่มหรือของหน่วยงาน

การให้คะแนน

การคำนวณให้คะแนนแต่ละข้อความถือหลักดังนี้คือ

ไม่มีอิทธิพลเลย	ให้	1	คะแนน
มีอิทธิพลน้อย	ให้	2	คะแนน
มีอิทธิพลปานกลาง	ให้	3	คะแนน
มีอิทธิพลมาก	ให้	4	คะแนน
มีอิทธิพลมากที่สุด	ให้	5	คะแนน

1.2 ตัวแปรตาม มี 2 ตัวดังนี้

1.2.1 ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การอาสาสมัคร หมายถึง การอุทิศร่างกายแรงใจ ความรักดี ความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะเป็นสมาชิก การมีทัศนคติที่ดี ตลอดจนทั้งการยอมรับเป้าหมายและค่านิยมหลักขององค์การ

¹Arnold S. Tannenbaum, Control in Organizations (New York : McGraw-Hill, 1968).

การวัด "ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การอาสาสมัคร" ผู้วิจัยได้อาศัยมาตรวัด "Organizational Commitment Questionnaire (OCQ)" ของ Richard T. Mowday ; Richard M. Steers และ Lyman W. Porter² กับคำถามบางส่วนในการวัดความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การอาสาสมัครที่เสนอโดย Knoke โดยดัดแปลงข้อคำถามเหล่านี้ให้เหมาะสมกับสภาพของสังคมไทยและกลุ่มประชากรที่ศึกษา ข้อคำถามทั้งหมดเป็นการวัดทัศนคติในเรื่องความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การแบบ Likert Scale ประกอบด้วยข้อความทั้งหมด 19 ข้อ ซึ่งมีทั้งข้อความที่เป็นเชิงบวก (positive items) และข้อความเชิงลบ (negative items) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- + 1. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการที่หน่วยงานนี้สมควรจะได้รับการสนับสนุน แม้ว่าข้าพเจ้าจะไม่สามารถเข้าร่วมได้ก็ตาม
- + 2. ข้าพเจ้ามีความภาคภูมิใจในการเป็นสมาชิกของหน่วยงานนี้มาก
- + 3. ถ้าหน่วยงานของข้าพเจ้าตกอยู่ในภาวะอันตรายถึงขนาดที่ต้องเลิกล้มโครงการ ข้าพเจ้ามีความเต็มใจที่จะใช้ความพยายามอย่างเต็มที่เพื่อปกป้องอันตรายเหล่านี้
- 4. พูดด้วยความสัตย์จริง ข้าพเจ้าไม่สนใจว่าหน่วยงานนี้จะพูดหรือทำอะไร (รายละเอียดโปรดดูในภาคผนวก ก ข้อ 93-111)

ฯลฯ

1.2.2 ความรู้สึกแยกตัวออกห่างจากองค์การอาสาสมัคร หมายถึง ความรู้สึกเหินห่างของบุคคลจากกลุ่ม เป็นความรู้สึกที่ไม่สามารถมีอิทธิพลหรือทำอะไรได้ในกิจกรรมหรือนโยบายของกลุ่มหรือองค์การ

²Richard T. Mowday ; Richard M. Steers and Lyman W. Porter, "The Measurement of Organizational Commitment," Journal of Vocational Behavior 14 (1979) : 228.

การวัด "ความรู้สึกแยกตัวออกจากองค์การอาสาสมัคร" ผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจากมาตรวัดของ Arthur G. Neal และ Salomon Retting³ ที่ใช้วัดในเรื่องความรู้สึกไร้อำนาจ และผนวกเข้ากับมาตรวัดของ Knoke บางส่วน ที่ใช้วัดความรู้สึกแยกตัวออกจากองค์การอาสาสมัคร ดังนั้น ในการวัดความรู้สึกแยกตัวออกจากองค์การอาสาสมัครครั้งนี้ จะเป็นการวัดความรู้สึกของการถูกตัดออกจากการมีอิทธิพลในองค์การ และวัดความรู้สึกไร้อำนาจ หรือความรู้สึกของการที่ไม่สามารถทำอะไรได้ในกิจกรรมหรือนโยบายของกลุ่ม มาตรวัดมีลักษณะเป็นแบบ Likert Scale ประกอบด้วยข้อความทั้งหมด 24 ข้อ ซึ่งมีทั้งข้อความที่เป็นเชิงบวกและเชิงลบ ดังตัวอย่างต่อไปนี้เช่น

- + 1. ข้าพเจ้าไม่มีโอกาสได้พูดอะไรมากเกี่ยวกับนโยบาย หรือวิธีการปฏิบัติงานของกลุ่ม
- + 2. การที่สมาชิกคนอื่น ๆ ต่างทำงานกันอย่างไร้นั้น ไม่ใช่เรื่องของข้าพเจ้าที่จะต้องไปยุ่งเกี่ยวกับ
- 3. ข้าพเจ้ามีบทบาทสำคัญในหน่วยงานในฐานะสมาชิกคนหนึ่ง
(โปรดดูรายละเอียดในภาคผนวก ก ข้อ 112-135)

ฯลฯ

การให้คะแนน

สำหรับข้อความต่าง ๆ ที่ใช้วัดตัวแปรทั้งในข้อ 1.2.1 และ 1.2.2 ซึ่งมีทั้งข้อความเชิงบวก หมายถึง ความหมายของข้อความนั้นสอดคล้องกับความหมายของตัวแปรที่ต้องการวัด และข้อความเชิงลบซึ่งหมายถึง ความหมายของข้อความนั้นตรงกันข้ามกับความหมายของตัวแปรที่ต้องการวัด การคำนวณให้คะแนนแต่ละข้อความถือหลักดังนี้คือ ถ้าข้อความใดมีลักษณะ เชิงบวก ก็จะให้คะแนนดังนี้

³Arthur G. Neal and Salomon Retting, "Dimensions of Alienation among Manual and Non-Manual Workers," American Sociological Review 28 (August 1963) : 602.

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน

แต่ถ้าข้อความใดมีลักษณะเป็น เชิงลบ ก็จะให้คะแนนกลับกันดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1.	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน

1.3 ตัวแปรคุณ มี 2 ระดับ คือ ระดับบุคคล และระดับองค์การ ดังนี้

ก. ระดับบุคคล

1.3.1 เพศ แบ่งออกเป็น เพศชายและหญิง

1.3.2 อายุ หมายถึง อายุในปัจจุบันของบุคคล โดยนับเฉพาะจำนวนปีเต็ม (มีหน่วยเป็นปี)

1.3.3 สถานภาพการสมรส หมายถึง สถานภาพการสมรสของบุคคลในปัจจุบัน ซึ่งจัดแบ่งออกเป็น โสด สมรส และอื่น ๆ

1.3.4 ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดอย่างเป็นทางการ ที่บุคคลได้รับ จัดแบ่งออกเป็น มัธยมศึกษา มัธยมศึกษาหรือ ปวช. อนุปริญญาหรือ ปวส. ปริญญาตรี ปริญญาตรีขึ้นไป และอื่น ๆ

1.3.5 รายได้ หมายถึง อัตราเงินเดือนที่ได้รับจริงมีหน่วยเป็นบาท

1.3.6 ระยะเวลาการเป็นสมาชิก หมายถึง ความยาวนานของการทำงาน อยู่กับองค์การอาสาสมัครหนึ่ง ๆ

1.3.7 ตำแหน่งหน้าที่การงาน หมายถึง การมีฐานะตำแหน่งหรือบทบาท ในการปฏิบัติงานภายในองค์การอาสาสมัครนั้น ๆ

ข. ระดับองค์การ

1.3.8 ขนาดองค์การ หมายถึง จำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ในองค์การอาสาสมัครหนึ่ง ๆ

1.3.9 งบประมาณประจำปี หมายถึง จำนวนรวมทั้งหมดของเงินทุนที่ได้จากแหล่งต่าง ๆ ในแต่ละปี

1.3.10 อายุขององค์การ หมายถึง จำนวนปีนับตั้งแต่องค์การได้ก่อตั้งขึ้น

2. การทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อถือได้ของเครื่องมือวัด

ก. ความเที่ยงตรงของเครื่องมือวัด (Validity)

ความเที่ยงตรงของเครื่องมือวัด หมายถึง ลักษณะที่บอกให้ทราบว่าเครื่องมือ นั้น สามารถวัดในสิ่งที่ต้องการจะวัดได้อย่างตรงประเด็นมากน้อยเพียงใด ถ้าเครื่องมือ นั้นสามารถวัดในสิ่งที่ต้องการวัดได้ตรงประเด็นหรือตรงกับความเป็นจริงมาก เรียกว่า เครื่องมือ นั้นมีความเที่ยงตรงสูง ในการทดสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือวัด ผู้วิจัยเริ่มต้นจากการ พิจารณากรอบแนวคิดทฤษฎีที่กล่าวถึงตัวแปรหรือมโนทัศน์ซึ่งนำมาใช้ในการศึกษา รวมทั้ง ได้ ศึกษาเทียบเคียงกับมาตรวัดบางอันที่มีผู้อื่นได้สร้างไว้แล้ว จากนั้นได้นำตัวแปรหรือมโนทัศน์ เหล่านี้มาสร้างเป็นมาตรวัด แล้วจึงนำข้อคำถามทั้งหมดไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา และคณะกรรมการการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าข้อความและข้อคำถามมีความ ถูกต้องเหมาะสมแล้ว ซึ่งทำให้มีหลักประกันว่า ข้อมูลที่ได้มาเพื่อการวิจัยนี้มีความเที่ยงตรง จากนั้นผู้วิจัยได้ทดสอบแบบสอบถาม ก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง (Pretest) จากผู้ตอบที่กำหนดไว้ โดยได้ทดลองใช้ก่อนกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มประชากรที่ศึกษา จำนวน 38 ราย ที่ได้จากองค์การต่างๆ คือ องค์การกุศลเนลล์ เอส บัค (สาขาประเทศไทย) กลุ่มเพื่อนหญิง โครงการฟื้นฟูชีวิตและธรรมชาติ กลุ่มประสานงานศาสนาเพื่อสังคม ศูนย์ให้คำ ปรึกษาปัญหาชีวิตเพื่อเยาวชน (ไฮป์ไลน์) กลุ่มอาสาสมัครเพื่อผู้บริโภค มูลนิธิเด็ก มูลนิธิ สร้างสรรค์เด็ก มูลนิธิโกลบอลคิมทอง ทั้งนี้เพื่อหาข้อบกพร่องซึ่งอาจเกิดขึ้นได้จากการสร้างแบบ

สอบถาม ทั้งด้านความชัดเจนของคำถาม สำนวนถ้อยคำที่ใช้ ความเที่ยงตรงของเนื้อหา ตลอดจนความรับรู้ความเข้าใจของผู้ตอบ เป็นต้น หลังจากนั้นจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขใหม่ให้มี ความสมบูรณ์และถูกต้องมากยิ่งขึ้นอีกครั้งหนึ่ง

ข. ความเชื่อถือได้ของเครื่องมือวัด (Reliability)

ความเชื่อถือได้ของเครื่องมือวัด หมายถึง เครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้วัดมีความ สอดคล้องกันหรือไม่ หรืออีกนัยหนึ่ง การวัดนั้น ๆ ต้องให้ผลแน่นอน มีความสม่ำเสมอคงเส้น คงวา (consistency) เป็นที่มั่นใจหรือเชื่อถือในผลนั้น ได้จริงถึงแม้จะมีการวัดซ้ำอีก ผลที่ได้ ก็ย่อมแน่นอนไม่เปลี่ยนแปลงจากเดิม ในการทดสอบความเชื่อถือได้ของเครื่องมือวัด ผู้วิจัยได้ ทำการทดสอบกับแบบสอบถามก่อนนำไปใช้จริง (Pretest) กับกลุ่มตัวอย่างดังที่ได้กล่าวมา แล้ว จากนั้นจึงนำคำตอบของแบบสอบถามต่าง ๆ มาทดสอบหาความเชื่อมั่น โดยประเมินผล ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อหาค่า Reliability Coefficients Alpha ทั้งนี้เพื่อดูว่า ข้อมูลที่ได้มามีลักษณะสอดคล้องกันภายใน (internal consistency) หรือไม่ ถ้าสอดคล้อง กันทำให้เรามีความมั่นใจในคุณภาพของมาตรวัดมากยิ่งขึ้น หากข้อความใดที่ไม่สอดคล้องกันจะ ถูกตัดออกไป โดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์ดังนี้

1. ค่า Corrected Item - Total Correlation คือค่าสหสัมพันธ์ของ คะแนนแต่ละข้อความกับคะแนนรวมของข้อความทั้งหมด หลังจากนำเอาคะแนนของข้อความนั้นๆ ออกจากคะแนนรวมแล้ว เมื่อพิจารณาโดยการเปรียบเทียบกับข้อความอื่นมีค่าต่ำกว่าข้อความ อื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัด ถือว่าข้อความนั้นขาดความสอดคล้องกับข้อความที่เหลือของมาตรวัดนั้นๆ

2. ค่า Alpha if item deleted คือ ค่าที่แสดงให้เห็นว่าถ้าตัดข้อความ ข้อใดข้อหนึ่งออกไป จะทำให้ค่าความเชื่อถือได้ของตัวแปรนั้น ๆ มีค่าเป็นเท่าใด ถ้าหากว่า ทำให้ค่า Coefficient alpha สูงขึ้น ก็จะต้องตัดข้อความนั้นออกไป

อย่างไรก็ดี การตัดข้อความต่าง ๆ ที่จะใช้วัดตัวแปรแต่ละตัว ต้องคำนึง ถึงความถูกต้องของเครื่องมือวัดด้วย กล่าวคือ แม้ว่าข้อความใดทำให้ค่าความเชื่อถือได้ต่ำ แต่ หากตัดข้อความนั้นออกไปจะทำให้เนื้อหาของการวัดตัวแปรนั้นขาดไปหรือไม่ครอบคลุม ก็จะต้อง ขัดข้อความนั้นไว้แม้ทำให้ค่าความเชื่อถือได้ลดน้อยลงไปบ้าง

จากการใช้หลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความเชื่อถือ ได้ของมาตรวัดตัวแปรในการศึกษารั้งนี้ ได้แก่ ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การอาสาสมัครซึ่งมี

ข้อความทั้งหมด 24 ข้อ และความรู้สึกแยกตัวออกจากองค์การอาสาสมัครซึ่งมีข้อความทั้งหมด 31 ข้อ ผลปรากฏว่า มาตรการแต่ละตัวมีค่าความน่าเชื่อถือได้ (alpha) ดังนี้

* มาตรการความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การอาสาสมัคร มีค่า
alpha = 0.78648

* มาตรการความรู้สึกแยกตัวออกจากองค์การอาสาสมัคร มีค่า
alpha = 0.90916

และจากการพิจารณาค่า Corrected Item - Total Correlation กับค่า alpha if item deleted ผู้วิจัยได้ตัดสินใจตัดข้อความบางข้อออกไปจากมาตรการทั้งสอง โดยมีรายละเอียดดังนี้คือ

กรณีมาตรการความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การอาสาสมัครพบว่าข้อความที่ 11, 13, 17, 22, 21 มีค่าเป็นลบและมีค่าต่ำมากที่สุด กล่าวคือ เท่ากับ -0.03462, -0.10971, -0.34224, 0.12756 และ 0.17736 ตามลำดับ (โปรดดูตารางที่ 3.1) แสดงให้เห็นว่า ข้อความเหล่านี้มีความสอดคล้องกับคะแนนรวมของมาตรการในระดับต่ำ โดยมีเนื้อหาของแต่ละข้อความดังต่อไปนี้

ข้อความที่ 11 "ข้าพเจ้ายินดีจะทำงานกับหน่วยงานอื่นหากเป็นงานชนิดเดียวกัน"

ข้อความที่ 13 "หากมีการเปลี่ยนแปลงแนวความคิดในการทำงานบางอย่าง ข้าพเจ้าจะลาออกทันที"

ตารางที่ 3.1

ค่าสหสัมพันธ์ของคะแนนแต่ละข้อความกับคะแนนรวมของข้อความทั้งหมด
ในมาตรวัดความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การอาสาสมัคร

ข้อความ	Corrected Item - Total Correlation	Alpha if item deleted
1	.48289	.77624
2	.57799	.77033
3	.24061	.78320
4	.58127	.76572
5	.41669	.77438
(6)	.10525	.79334
7	.53269	.76726
8	.59791	.76292
9	.41335	.77551
10	.39881	.77460
*11	-.10971	.80676
12	.46947	.77086
*13	-.03462	.79300
14	.43978	.77244
15	.69559	.75830
16	.39119	.77548
*17	-.34224	.82240
18	.74399	.75662
19	.31453	.77967
20	.55958	.76728

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ข้อความ	Corrected Item - Total Correlation	Alpha if item deleted
*21	.17736	.78915
*22	.12756	.79208
23	.21721	.78499
24	.52732	.77091

Reliability Coefficients

24 items

Alpha = .78648

* เป็นข้อความที่ตัดออก

ข้อความที่ 17 "ข้าพเจ้ารู้สึกหงอยต่อชะตากรรมและอนาคตของหน่วยงานนี้เสียจริง ๆ"

ข้อความที่ 21 "ข้าพเจ้าควรจะวิพากษ์วิจารณ์หน่วยงานที่ข้าพเจ้าทำอยู่ให้ผู้อื่นฟังบ้าง"

ข้อความที่ 22 "ข้าพเจ้าจะตอบโต้และปกป้องทุกครั้งที่มีการพูดจาให้หน่วยงานข้าพเจ้าเสียหาย"

เมื่อพิจารณาถึงลักษณะข้อความต่าง ๆ เหล่านี้ จะเห็นได้ว่า ในหลายข้อยังมีความคลุมเครือเกี่ยวกับการวัดในประเด็นเรื่องความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ ซึ่งอาจมีผลทำให้ผู้ตอบไม่สามารถแยกออกได้ว่า เขาควรจะตอบในแง่ของการเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้ ดังนั้น การตัดข้อความที่ 11, 13, 17, 21, 22 จึงไม่น่าที่จะทำให้มาตรวัดความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การอาสาสมัครสูญเสียเนื้อหาแต่อย่างใด ในทางกลับกันมีข้อน่าสังเกตว่า ผู้วิจัยได้คงข้อความที่ 6 ไว้ แม้ว่าในข้อนี้จะมีค่า Corrected Item - Total Correlation ในระดับต่ำ เนื่องจากเห็นว่า ถ้าตัดข้อความนี้ออกอาจทำให้ขาดความสมบูรณ์ทางด้านเนื้อหาที่ต้องการวัด ดังนั้น จึงยังคงข้อความนี้ไว้ในแบบสอบถาม โดยมีเนื้อหาของข้อความดังนี้คือ

ข้อความที่ 6 "ข้าพเจ้าไม่เห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญแต่อย่างใดเกี่ยวกับการเป็นสมาชิกของหน่วยงานนี้"

หลังจากตัดข้อความบางข้อออกไปแล้ว ผู้วิจัยได้นำมาตรวัดนี้มาทดสอบหาค่าความเชื่อถือได้อีกครั้งหนึ่ง ผลปรากฏว่ามีค่า alpha เพิ่มขึ้น = 0.86180 (โปรดดูตารางที่ 3.2) นอกจากนี้ยังทำให้ค่า Corrected Item - Total Correlation ในแต่ละข้อความมีค่าใกล้เคียงมากยิ่งขึ้น

ตารางที่ 3.2

แสดงการทดสอบค่าความเชื่อถือได้ของมาตรวัดความยึดมั่นผูกพันในองค์การอาสาสมัคร
ภายหลังตัดข้อความบางข้อออก

ข้อความ	(คำถามข้อ)	Corrected Item - Total Correlation	Alpha if item deleted
1	93	.46998	.85675
2	94	.59733	.85195
3	95	.27931	.86176
4	96	.68888	.84599
5	97	.42746	.85651
(6)	98	.13530	.87154
7	99	.54504	.85158
8	100	.61042	.84853
9	101	.41273	.85706
10	102	.39813	.85884
11	103	.54547	.85154
12	104	.44441	.85603
13	105	.67360	.84612

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ข้อความ (คำถามข้อ)	Corrected Item - Total Correlation	Alpha if item deleted
14 106	.37428	.85879
15 107	.74406	.84358
16 108	.30406	.86123
17 109	.61299	.84929
18 110	.17533	.86711
19 111	.59557	.85110

Reliability Coefficients

19 items

Alpha = .86180

สำหรับมาตรวัดความรู้สึกรายตัวออกห่างจากองค์การอาสาสมัคร พบว่า ข้อความที่ 30, 22, 13, 23, 19, 10, 24, 28 มีค่า Corrected Item - Total Correlation ต่ำมากที่สุดคือจาก 0.16774 0.21751 0.2487 0.26827 0.31239 0.31686 0.36570 และ 0.37749 เรียงตามลำดับ (โปรดดูตารางที่ 4) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ข้อความเหล่านี้มีความสอดคล้องกับคะแนนรวมของมาตรวัดในระดับต่ำ โดยมีเนื้อหาของแต่ละข้อความดังนี้

ข้อความที่ 30 "เมื่อข้าพเจ้าไม่ได้รับความเป็นธรรมจากผู้บังคับบัญชา ข้าพเจ้าก็สามารถโต้แย้งได้"

ข้อความที่ 22 "มีบ่อยครั้งที่ข้าพเจ้ามีความรู้สึกต้องการที่จะหลีกเลี่ยงการทำงาน"

ข้อความที่ 13 "ข้าพเจ้ารู้สึกว่า ได้มีส่วนช่วยทำให้งานหรือกิจกรรมของหน่วยงานดำเนินไปสู่เป้าหมายมากยิ่งขึ้น"

ข้อความที่ 23 "การทำงานในอาชีพนักพัฒนาได้ให้ประสบการณ์ที่มีคุณค่าแก่ข้าพเจ้ามาก"

ข้อความที่ 19 "ความสำเร็จของการทำงานขึ้นอยู่กับความสามารถของข้าพเจ้าและบรรดาเพื่อนร่วมงาน"

ข้อความที่ 10 "บุคคลเช่นข้าพเจ้าสามารถเปลี่ยนแปลงแนวทางการปฏิบัติงานได้ ถ้าทำให้ผู้อื่นรับฟังเรา"

ข้อความที่ 24 "ข้าพเจ้ารู้สึกเพลิดเพลินกับการทำงานตลอดเวลา"

ข้อความที่ 28 "ข้าพเจ้าไม่รู้สึกเป็นตัวของตัวเองเลย"

อย่างไรก็ดี ผู้วิจัยได้ตัดสินใจตัดข้อความที่ 30, 22, 23, 19, 10, 24, และ 28 ออก แต่ยังคงข้อความที่ 13 ไว้ (โปรดดูตารางที่ 3.3) เนื่องจากเห็นว่าข้อความเหล่านี้ไม่ค่อยตรงประเด็นในการวัดเรื่องความรู้สึกแยกตัวออกจากองค์การอาสาสมัครมากเท่าใดนัก และบางข้อยังมีลักษณะซ้ำซ้อนกันอยู่ ประกอบกับผู้วิจัยได้สร้างมาตรวัดเรื่องความรู้สึกแยกตัวออกจากองค์การอาสาสมัครไว้มากพอสมควร ดังนั้น การตัดข้อความหลายข้อออกไปจึงไม่น่าที่จะทำให้เสียเนื้อหาของการวัด แต่กลับช่วยให้มาตรวัดมีความเหมาะสมและกระชับรัดกุมขึ้นกว่าเดิมอีกด้วย ส่วนข้อความที่ 13 นั้นแม้ว่าค่าความเชื่อถือได้จะต่ำ แต่หากตัดข้อความนี้ออกไปอาจมีผลทำให้เนื้อหาของมาตรวัดตัวแปรขาดไป หรือไม่ครอบคลุมเท่าที่ควร ดังนั้นจึงยังคงข้อความนี้ไว้หลังจากตัดข้อความบางข้อออกไปแล้ว ผู้วิจัยจึงได้นำมาตรวัดนี้มาทดสอบหาค่าความเชื่อถือได้ใหม่อีกครั้งหนึ่ง ผลปรากฏว่ามีค่า α เพิ่มขึ้น = 0.91552 (โปรดดูตารางที่ 3.4) และยังทำให้ค่า Corrected Item - Total Correlation ในแต่ละข้อความมีค่าใกล้เคียงมากยิ่งขึ้นเช่นกัน

ตารางที่ 3.3

ค่าสหสัมพันธ์ของคะแนนแต่ละข้อความกับคะแนนรวมของข้อความทั้งหมด

ของมาตรวัดความรู้ลึกแยกตัวออกห่างจากองค์การอาสาสมัคร

ข้อความ	Corrected Item - Total Correlation	Alpha if item deleted
1	.51645	.90572
2	.43460	.90698
3	.68685	.90364
4	.78001	.90082
5	.41668	.90733
6	.44057	.90688
7	.51431	.90569
8	.70550	.90229
9	.45004	.90677
* 10	.31686	.90863
11	.63912	.90402
12	.66624	.90341
(13)	.24878	.91012
14	.62070	.90424
15	.62655	.90479
16	.63289	.90381
17	.45379	.90669
* 18	.48762	.90618
* 19	.31239	.90871
20	.57402	.90462

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ข้อความ	Corrected Item - Total Correlation	Alpha if item deleted
21	.59641	.90423
* 22	.21751	.91078
* 23	.26827	.90895
* 24	.36570	.90865
25	.49157	.90641
26	.36143	.90819
27	.44113	.90690
28	.37749	.90817
29	.62108	.90398
* 30	.16774	.91118
31	.37483	.90868

Reliability Coefficients

31 items

Alpha = .90916

* เป็นข้อความที่ตัดออก

ตารางที่ 3.4

แสดงการทดสอบค่าความเชื่อถือได้ของมาตรวัดความรู้สึกแยกตัวออกห่าง
องค์การอาสาสมัครภายหลังตัดข้อความบางข้อออก

ข้อความ (คำถามข้อ)	Corrected Item - Total Correlation	Alpha if item deleted
1	.56921	.90931
2	.48141	.91092
3	.69934	.90739
4	.80626	.90388
5	.38801	.91289
6	.43280	.91179
7	.52337	.91012
8	.71702	.90598
9	.40984	.91210
10	.63908	.90812
11	.67515	.90727
12	.28099	.91505
13	.61156	.90857
14	.57637	.90967
15	.66023	.90743
16	.42151	.91194
17	.46500	.91118
18	.59042	.90872
19	.63365	.90779
20	.42302	.91189

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

ข้อความ (คำถามข้อ)	Corrected Item - Total Correlation	Alpha if item deleted
21 132	.33674	.91380
22 133	.44853	.91162
23 134	.63899	.90782
24 135	.37443	.91426

Reliability Coefficients

24 items

Alpha = .91552

3. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เจ้าหน้าที่หรือบุคลากรและอาสาสมัครขององค์การอาสาสมัครต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับกลางลงมา ซึ่งถือได้ว่าเป็นระดับปฏิบัติงานทั้งที่ปฏิบัติงานอยู่ในสำนักงานและในภาคสนาม เดิมทีผู้วิจัยได้มุ่งเจาะจง (purposive) เลือกองค์การอาสาสมัครที่ปฏิบัติงานอยู่ในชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานครเป็นกลุ่มประชากรหลักในการศึกษา แต่เมื่อทำการเก็บข้อมูลจริงปรากฏว่า มีปัญหาเกิดขึ้นหลายประการซึ่งไม่สามารถทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรเหล่านี้ได้อย่างเต็มที่ ได้ ตัวอย่างเช่น บางองค์การต้องใช้ระยะเวลาอันยาวนานในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ภาคสนาม ซึ่งหมายถึงว่าจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาอันยาวนานในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับองค์การนั้น ๆ ด้วย บางองค์การเจ้าหน้าที่มีภารกิจต้องไปร่วมประชุมสัมมนาและมีกิจกรรมบางอย่างในถิ่นที่ต่างจังหวัด และการเกิดเหตุเพลิงไหม้อย่างร้ายแรงขึ้นที่ท่าเรือคลองเตย เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2534 ทำให้องค์การอาสาสมัครหลายองค์การที่ปฏิบัติงานอยู่ในชุมชนแออัด เขตคลองเตย ต้องมีภารกิจเร่งด่วนฉุกเฉินในการให้ความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์แก่ราษฎรที่ประสบเคราะห์กรรม จึงเป็นเหตุให้หน่วยงานเหล่านี้

ไม่สามารถให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามได้อย่างสะดวก เป็นต้น ประกอบกับผู้วิจัยมีเวลาค่อนข้างจำกัดในการศึกษาครั้งนี้ รวมทั้งองค์การอาสาสมัครส่วนใหญ่ก็เป็นกลุ่มที่มีขนาดค่อนข้างเล็ก ดังนั้นเพื่อให้ได้ขนาดตัวอย่าง (Sample Size) ที่มากพอในการวิจัย สำหรับในองค์การที่ได้ทำการเก็บข้อมูลนั้น ผู้วิจัยจึงพยายามเก็บตัวอย่างให้ได้มากที่สุดตามความเหมาะสมของจำนวนสมาชิกแต่ละองค์การ โดยไม่ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง (Sampling Method) มาเป็นเกณฑ์ในการเลือกตัวอย่าง นอกจากนั้นแล้ว ผู้วิจัยยังได้เก็บข้อมูลเพิ่มเติมจากองค์การอาสาสมัครที่มีได้ปฏิบัติงานอยู่ในชุมชนแออัดอีก ทั้งนี้เพื่อให้ได้ขนาดตัวอย่างที่มากพอตั้งเหตุผลที่กล่าวมาแล้ว และองค์การอาสาสมัครที่ศึกษาทั้งหมดในครั้งนี้อาจถือว่าเป็นองค์การที่ใช้แนวทาง "เชิงการพัฒนา" เป็นแนวคิดหลักในการปฏิบัติงานทั้งหมด และอาจกล่าวได้ว่า องค์การประเภทต่าง ๆ เหล่านี้เป็นกลุ่มที่มีบทบาทหรืออิทธิพลทางสังคม โดยเฉพาะการพยายามเสนอแนวความคิดทางด้านการพัฒนาสังคมตามอุดมคติที่กลุ่มตนเองยึดถือ โดยสรุปแล้วกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มีทั้งสิ้น 21 องค์การ จำนวนตัวอย่างทั้งหมด 237 คน มีอัตราส่วนร้อยละของแต่ละองค์การ และมีคุณลักษณะของแต่ละองค์การจำแนกตามขนาด งบประมาณประจำปี และระยะเวลาการก่อตั้ง ดังต่อไปนี้ (โปรดดูตารางที่ 3.5 และ 3.6 ตามลำดับ)

ตารางที่ 3.5

คุณลักษณะขององค์การที่ศึกษาจำแนกตามขนาด งบประมาณประจำปี ระยะเวลาก่อตั้ง

ชื่อองค์การ	ขนาด (จำนวนเจ้าหน้าที่ และบุคลากร)	งบประมาณประจำปี (เฉลี่ยปีละ)	ระยะเวลาดำเนิน (ปี)
มูลนิธิพัฒนาที่อยู่อาศัย	21	1.5 ล้าน	12
มูลนิธิดวงประทีป	118	40 ล้าน	13
มูลนิธิเด็กอ่อน ในสลัม	50	3.5 ล้าน	10
องค์การ เจ เอส อาร์ ซี	60	10 ล้าน	10
โครงการพัฒนาชุมชนแออัด- องค์การอนุเคราะห์เด็ก	15	2.5 ล้าน	11
องค์การนานาชาติเพื่อร่วมกันพัฒนา	75	12 ล้าน	7
โครงการสร้างสรรค์และพัฒนาชุมชน- สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์	23	4 แสน	2
ศูนย์พัฒนาบุคคล	160	18 ล้าน	21
มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย	450	60 ล้าน	18
มูลนิธิเด็ก	115	10 ล้าน	12
ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียน	62	14 ล้าน	12
สมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน	43	4.5 ล้าน	18
มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก	20	3 ล้าน	9
โครงการสมุนไพรรักษาตัวเอง	15	2.5 ล้าน	11
ศูนย์สื่อเพื่อการพัฒนา	13	7 แสน	4
มูลนิธิสันติสุข	22	4 ล้าน	10
มูลนิธิเพื่อเยาวชนชนบท	23	2.5 ล้าน	5
มูลนิธิผู้หญิง	23	3 ล้าน	7

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

ชื่อองค์การ	ขนาด (จำนวนเจ้าหน้าที่ และบุคลากร)	งบประมาณประจำปี (เฉลี่ยปีละ)	ระยะเวลาก่อตั้ง (ปี)
สมาคมไว ดับยู ซี เอ กรุงเทพฯ	85	120 ล้านบาท	40
สมาคมไว เอ็ม ซี เอ กรุงเทพฯ	150	130 ล้านบาท	50
มูลนิธิ ซี ซี เอฟ ในประเทศไทย	36	150 ล้านบาท	25

ตารางที่ 3.6

จำนวนบุคลากรทั้งหมดของแต่ละองค์การ ขนาดตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ

ชื่อองค์การ	บุคลากรทั้งหมด (คน)	จำนวนตัวอย่าง (คน)	ร้อยละ
มูลนิธิพัฒนาที่อยู่อาศัย	21	9	42.8
มูลนิธิดวงประทีป	118	22	18.6
มูลนิธิเด็กอ่อนในสลัม	50	16	32.0
องค์การ เจ เอส อาร์ ซี	60	13	21.6
โครงการพัฒนาชุมชนแออัด- องค์การอนุเคราะห์เด็ก	15	9	60.0
องค์การนานาชาติเพื่อร่วมกันพัฒนา	75	26	34.6
โครงการสร้างสรรค์และพัฒนาชุมชน- สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์	23	5	21.7
ศูนย์พัฒนาบุคคล	160	9	5.6

ตารางที่ 3.6 (ต่อ)

ชื่อองค์การ	บุคลากรทั้งหมด (คน)	จำนวนตัวอย่าง (คน)	ร้อยละ
มูลนิธิศุภกัมิตแห่งประเทศไทย	450	14	1.8
* มูลนิธิเด็ก	115	10	8.6
* กลุ่มสมสภกรณ์เครดิตยูเนียน	62	16	25.8
* สมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน	43	8	18.6
* มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก	20	10	50.0
* โครงการสมนไพรเพื่อการพึ่งตัวเอง	15	6	40.0
* ศูนย์สื่อเพื่อการพัฒนา	13	3	23.0
มูลนิธิสันติสุข	22	9	40.9
* มูลนิธิเพื่อเยาวชนชนบท	23	5	21.7
* มูลนิธิผู้หญิง	23	6	26.1
สมาคมไว ดับยู ซี เอ กรุงเทพฯ	85	6	7.0
สมาคมไว เอ็ม ซี เอ กรุงเทพฯ	85	24	28.2
* มูลนิธิ ซี ซี เอฟ ในประเทศไทย	36	11	30.5
รวม 21	-	237	-

* เป็นองค์การที่ไม่ได้ปฏิบัติงานอยู่ในชุมชนแออัด

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ก่อนหน้าการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัย ได้มีโอกาส ไปสังเกตการณ์และเข้าร่วมในการประชุมหรือการสัมมนาที่องค์การอาสาสมัครจัดขึ้นเป็นครั้งคราว ทั้งนี้เพื่อสร้างความคุ้นเคยและเพื่อทำความเข้าใจถึงลักษณะอันแท้จริงของกลุ่มประชากรที่ศึกษา อันจะเป็นประโยชน์ในการนำมากำหนดเป็นแบบสอบถามเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างถูกต้องต่อไป สำหรับแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษานี้ ได้อาศัยทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นพื้นฐานในการออกแบบ ขณะเดียวกันก็ได้พยายามปรับปรุงให้เหมาะสมกับลักษณะของกลุ่มประชากรที่ศึกษาด้วย

ส่วนในขั้นการลงมือเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ซึ่งได้ผ่านการทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อถือได้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว โดยขอความร่วมมือจากบรรดาเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรขององค์การอาสาสมัครต่าง ๆ ที่เป็นประชากรของการศึกษาในการช่วยตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้เริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2534 ถึงวันที่ 30 มีนาคม 2534 รวมระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามประมาณ 2 เดือน จากแบบสอบถามที่แจกให้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 299 ชุด ผลปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวน 246 ชุด คิดเป็นร้อยละ 82.27 ของจำนวนแบบสอบถามที่แจกให้ทั้งหมด และมีแบบสอบถามเสียจำนวน 9 ชุด ดังนั้นจึงมีแบบสอบถามที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์จริงจำนวน 237 ชุด หรือคิดเป็นร้อยละ 79.26 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด (โปรดดูตารางที่ 3.7)

ตารางที่ 3.7

จำนวนแบบสอบถามที่แจกให้ ได้รับคืน เสีย และแบบสอบถาม
ที่ใช้ในการวิเคราะห์แต่ละองค์การ

ชื่อองค์การ	จำนวนแบบ สอบถาม ที่แจกให้ (ชุด)	แบบสอบถาม ที่ได้รับคืน (ชุด)	แบบสอบถาม ที่เสีย (ชุด)	แบบสอบถาม ที่ใช้ในการ วิเคราะห์ (ชุด)
มูลนิธิพัฒนาที่อยู่อาศัย	12	10	1	9
มูลนิธิดวงประทีป	27	25	3	22
มูลนิธิเด็กอ่อนในสลัม	20	16	-	16
องค์การ เจ เอส อาร์ ซี	15	13	-	13
โครงการพัฒนาชุมชนแออัด- องค์การอนุเคราะห์เด็ก	10	9	-	9
องค์การนานาชาติ เพื่อร่วมกันพัฒนา	30	26	-	26
โครงการสร้างสรรค์และพัฒนาชุมชน- สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์	6	5	-	5
ศูนย์พัฒนาบุคคล	11	9	-	9
มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย	30	14	-	14
มูลนิธิเด็ก	10	10	-	10
ชุมนุมสหกรณ์ฯ เครดิตยูเนียน	20	16	-	16
สมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน	11	8	-	8
มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก	15	10	-	10
โครงการสมุนไพรมุ่งเพื่อการพึ่งตัวเอง	6	6	-	6
ศูนย์สื่อเพื่อการพัฒนา	5	3	-	3
มูลนิธิสันติสุข	15	13	4	9

ตารางที่ 3.7 (ต่อ)

ชื่อองค์การ	จำนวนแบบ สอบถาม ที่แจกให้ (ชุด)	แบบสอบถาม ที่ได้รับคืน (ชุด)	แบบสอบถาม ที่เสีย (ชุด)	แบบสอบถาม ที่ใช้ในการ วิเคราะห์ (ชุด)
มูลนิธิเพื่อเยาวชนชนบท	5	5	-	5
มูลนิธิผู้หญิง	6	6	-	6
สมาคมไวดับยู ซี เอ กรุงเทพฯ	6	6	-	6
สมาคมไวมเอ็ม ซี เอ กรุงเทพฯ	27	24	-	24
มูลนิธิ ซี ซี เอฟ ในประเทศไทย	12	12	1	11
รวม	299	246	9	237

สำหรับเนื้อหาของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 7 ตอน ดังนี้คือ

- ตอนที่ 1 ข้อ 1 - 7 ถามข้อมูลที่เป็นปัจเจกบุคคลและข้อมูลส่วนตัวทั่วไป
- ตอนที่ 2 ข้อ 8 - 10 ถามข้อมูลที่เป็นคุณลักษณะขององค์การ
- ตอนที่ 3 ข้อ 11 - 20 ถามเรื่องการรวมศูนย์อำนาจการตัดสินใจ
- ตอนที่ 4 ข้อ 21 - 74 ถามเรื่องแบบแผนการติดต่อสื่อสาร
- ตอนที่ 5 ข้อ 75 - 92 ถามเรื่องปริมาณรวมของอิทธิพลทั้งหมดในองค์การ
อาสาสมัคร
- ตอนที่ 6 ข้อ 93 - 111 ถามเรื่องความขัดแย้งกันผูกพันต่อองค์การอาสาสมัคร
- ตอนที่ 7 ข้อ 112 - 135 ถามเรื่องความรู้สึกแยกตัวออกห่างจากองค์การอาสา
สมัคร

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้างนี้ได้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS* ประมวลผลและจัดทำตารางวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อนำเสนอและสรุปผล สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เพื่อพรรณนาเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของประชากรที่ศึกษา
2. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบตาราง เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยใช้การทดสอบไค-สแควร์ (chi-square) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และการพิจารณาค่าสถิติแกมมา (γ) ในกรณีที่ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน ทั้งนี้เพื่อต้องการทราบทิศทางและระดับความสัมพันธ์ โดยมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคือ ถ้าค่าเข้าใกล้ +1 แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันสูงในทิศทางที่สอดคล้องกัน ถ้าค่าเข้าใกล้ -1 แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันสูงในทิศทางตรงกันข้าม ถ้าค่าที่ได้เข้าใกล้ 0 แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันน้อย
3. การทดสอบความเชื่อมั่นของมาตรวัดตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร และความรู้สึกแยกตัวออกห่างจากองค์กร โดยการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (reliability coefficient, alpha)